

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodi každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	4 kor. — hal.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	2 > — >		
Na štvrtý roka	1 > — >		
Jednotlivé číslo 6 halierov.			

Kolkáreň.

Na Vzkrísenie.

Svätíme sviatky boľastného umučenia a slavného z mŕtvých vstania Syna Božieho, Spasiteľa sveta Pána Ježiša Krista. Hlahol posvätných zvonov ozýva sa kresfanským svetom, volajúc veriacich do chrámov, aby vo sviatok slavného z mŕtvých vstania Spasiteľa oľutujúc svoje hriechy smierili sme sa s Pánom Bohom, ktorý dal nám svojho jednorodeného Syna, aby nás vymanil zpod moci diaba a ukázal nám cestu k večnému blahoslavenstvu, tú utešenú cestu, po ktorej v našej pozemskej púti kráčať máme, aby sme dosiahli nebo.

Vo zmrtných vstaní Ježiša Krista máme dôkaz jeho božského pôvodu a v rozšírení sa jeho učenia vidíme, že sú to nauky sdelené nám Bohom samým skrz Jeho Syna.

Obzrime sa len po svete. Koľko učencov cestou tlače rozširuje svoju vedu a hľa krem kružku takrečeno svojich priateľov široký svet nevie nič o nich. A keď sa i širší svet dozvedel o ich vedách, chýr koloval o nich za istý čas a potom úplne zanikol. Boli i slavní mužovia, ktorí obdarili svet veľavýznamnými vynálezmi, ako sú na pr. železnice, telegraf a hľa po krátkych 50 alebo 100 rokoch svet zabudol ich mená, ich sláva sa pomínula, lebo ich diela neboly dokonalé, oprava ich diel stále trvá a čím viac sa ich diela opravujú, tým hlbšie padá ich sláva v zapomenutie.

S učením Ježiša Krista je to práve naopak a to dokazuje nám božský pôvod Ježiša a jeho učenia. Koľko ztrestených rozumov povstalo proti učeniu Kristovmu, koľkí učenci chceli podvrátiť sväté pravdy jeho učenia a hľa, pamiatka tých pochybovačov rozplynula sa ako hmla, keď slnce zableskne svojimi zlatistými lúčami. Ich mená spomínali sa pokiaľ žili a dnes — nikto nevie o nich, lebo práve tak ako slnce rozoženie hmlu, tak i čistota pravdy učenia Ježišovho rozptýlila hmlisté učenia rozumkárov a nauky Kristove skvejú sa už skoro dvetisíc rokov nad svetom, rozširujú sa ustavične, nikým nezmenené, nikým neopravené, lebo všetky snahy ľudskej streštenosti sú malomocné čo i len punkta doložiť alebo odňať v naukách Ježiša Krista.

Či nám toto nesvedčí, že učenie Pána Ježiša Krista má svoj pôvod v Božskosti.

Sledujme život Syna Božieho. Jako dvanásťročný šedivým učencom vysvetľoval Písmo sväté a tí koriac sa pred jeho múdrosťou uznávali svoje omyly. Kladené mu byly fažké otázky, dosaváď nikým neriešené a On pár slovami zahabil dohadovačov o pravde Božej. On vydal vždy svedoctvo pravdy. Jeho reči, povedané k maličkým zástupom, jako živá pravda borily múry temnoty a sbehla sa celá rota fariseov a nevercov, aby Ježiša zničila. Avšak slovo Božskej pravdy malo moc zápalistého plameňa, srdcia poslucháčov povznášaly sa k Pánu Bohu a rozumkárstvo ustupovalo ako hmla. Pravda Kristom hlásaná zvíťazila nad všetkými úkladmi ľudskej streštenosti. Spiknutá rota nevercov posmievala, potupovala Syna Božieho a hľa, lesk jeho svätej osoby zatienil jeho prenasledovateľov. Malé zástupy jeho poslucháčov, jeho nasledovníkov prenasledovali, rozháňali, zatvárali do temníc a pravdu Kristom hlásanú predsa nevynietili z ich srdc. Siahli zločinnou rukou na život Pána, pochovali ho v pošetilej nádeji, že tým pochovajú pravdu jeho učenia. Všetko marné! Darmo rota fariseov a nevercov privalila fažký kameň na hrob Ježiša. Moc Božská fažký kameň odvalila, Ježiš Kristus vstal z mŕtvých, aby vydal svedoctvo pravdy a hrob vytesaný v kameň Nikodémom stal sa občerstvujúcim prameňom v hriechu tonúceho človečenstva.

Kto by v tom nevidel, že Pán Ježiš Kristus bol Synom Božím a jeho učenie učením Božským?

Nauky hlásané Ježišom v nepatrnom mestečku rozniesly sa po celom svete. Celý svet korí sa pred Božskosťou Ježiša Krista a jeho sväté nauky i v najtemnejších kútoch širokého sveta sošlachfujú srdce dosaváď v temnote pohanstva hľiviacich duší. Takúto prífažlivú moc, takúto preporodzujúcu silu môže mať len dielo dokonalé, dielo sväté, dielo Božie, ktoré v svojej čistote, v svojej jasnosti má byť každej duši úpravou k ceste vedúcej do kráľovstva nebeského.

Svätíme sviatky umučenia a z mŕtvých vstania Spasiteľa. Nechže jeho boľastná smrť za nás pohne naše srdcia k oľutovaniu hriechov našich

a jeho slávnostné z mrtvých vstanie nech nás upevňuje v dôvere, že i my, keď budeme kráčať po ceste Ježišom Kristom nám vyznačenej, tiež z mrtvých vstaneme. On je nekonečná láska, On je svätá pravda a On je nekonečná milosť. Jeho nauky ostanú večne sväté, večne žijúce ako dokonalé dielo Boha Syna a keď sa jeho svätého učenia pridržať budeme, keď jeho večne žijúce prikázania zachovávať budeme, tak si oblažíme nielen strasti života zdejšieho, ale zabezpečíme si spasenie duše svojej, lebo Ježiš Kristus zomre, aby nás vykúpil a vstal z mrtvých, aby sadnul po pravici Všemohúceho Boha súdiť živých i mrtvých dľa skutkov jejich.

To je iste svätá pravda! Nehlivme, aby sme neboli nepripravení!

Slovo k rodákom.

Po ovocí poznáme stromy a po skutkoch ľudí, a tak ľudárske kruhy sa kresťanstvom daromne honosia, keď ich skutky iné dokazujú. Zo skutkov ich najväčšmi do očí bije oná neuprositeľná, takmer krvožižnivá zášť, ktorou sa naproti tým členom liberálnej strany na sneme a v krajine vôbec chovajú, ktorí ešte za časov predošlej vlády boli členami strany.

Túto neukrotiteľnú zášť skusujeme z rečí ľudárskych ablegátov a úvodných článkov ich tlače.

Nuž to sú tedy vraj len reči, povie niekto; no my vidíme v tom skutky. Ľudári tak vychovali čitateľov svojich spisov, že jedine ich tlač je tlačou kresťanskou, v ktorej je složená veškerá pravda a spravodlivosť oproti falši a podvodu naplňujúcich vraj časopisy a spisy «slobodno-zednársko-židovsko-liberálne.» Ku týmto posledným sú rátané nimi všetky spisy, ktoré nie sú rozhodne ľudárskeho náteru. A tak tedy na takomto základe sú ich tvrdenia či slovutné či písomné vyučovaním, tedy skutkom, činom, — no ale akým?

Takmer od roka broja oproti tým ministrom, ktorých Koloman Széll z predošlého ministerstva podržal, nie pre ich politiku ani vtedajšie pokračanie, ale jedine preto, že boli ministrami pod barónom Bárfym. To samé robia s hlavnými županmi, menovite a hlavne v tých stoliciach, v ktorých pri budúcich voľbách mieňa postaviť kandidátov, alebo by aspoň radi postavil.

Stopujeme príčiny, lež darmo: oproti úradnému pokračovaniu patričných nemajú dnes takmer viac ani len slova a nimi vykričaná vina tamých záleží jedine v tom, že pod predošlým

systémom úradovali. Žiadajú vraj premenu systému, — tak to hovoria, — no v skutočnosti nežiadajú iné, ako čiastočnú samovraždu liberálnej strany odpúdením a vyhodením všetkých tých, ktorí už od dávnych rokov boli stálymi členami strany.

Táto požiadavka je ovšem dosť prefikaná, ale pritom všetkom makave hlúpa, ktorá istotne nechváli politický rozum ľudárov, naopak ale ukazuje protikresťanskosť ich smýšľania i konania.

Za jedinou vážnu opozičnú stranu seba vystavujú, pri tom okrem revízie cirkevno-politických zákonov, — jestli možno ich výpovediam veriť, — žiadneho cieľu, žiadnej požiadavky, žiadneho návrhu nemajú, ktorý by liberálna strana už dávno do povahy nebola vzala. Revízia je ich jedinou pozitívnou požiadavkou, pritom ale na zaslepenie očí ľahkovernej pospolitosti pravda len tak všeobecne pospomínajú opravu vraj stavu malých ľudí: roľníkov, remeselníkov ba ešte z veľkopanskej milosti i malých kupcov, — s akou úprimnosťou, videli sme pri pojednávaní rozpočtu ministerstvá orby a obchodu, ktoré vzdor tomu že v nich práve pre nižšie vrstvy občianstva a pre robotníkov v rámci terajšej možnosti mnoho dobrého uskutočnili, oni tiež jednoducho neprijali, a to nie preto, žeby v nich uskutočnené zásady a spôsoby zazlievali, ale jedine preto, lebo sa im vládne osoby nepáča. Chudoba tedy nech čaká, čo i zahynie do tedy, kým len na kreslá vlády také osoby neprídu, ktoré sa ľudárom budú páčiť.

Nám sa ale tak zdá, že toto sa práve tej chudobe nebude vidieť, ktorej sa oni — pravda len prázdny rečami, — natískajú a za jej jediných priateľov a podporovateľov roztrubujú.

No a akí sú v politike, takí sú aj v náboženstve. Nie je tomu dávno, čo s nedopustením protimluvy hlásali, že jedine katolíctvo je kresťanstvom, že jedine katolíci majú pozitívnu vieru, protestantizmus ale že je blud, mámenie alebo sebaklam: 6-ho apríla ale už inakšie smýšľajú uznajúc, že i evanjelici augšpurského vyznania majú pozitívnu vieru, alebo snád len barón Ivor Kaas, ktorý sa vtedy k ľudárom pripojil. «Baróna Ivora Kaasa — tak píše «Alkotmány» — kresťanské zásady púťaly k nám; keď pero svoje služby našej venoval; *pozitívne kresťanstvo* bola tá pôda, na ktorej on i my sme stáli, on protestant, a my ľudári.»

Tak hľa i protestantizmus má pozitívnu vieru, pozitívne kresťanstvo: *keď stane v službu ľudárom*: nuž tedy či z toho nevidno, že ľudárstvo je viac, ako protestantizmus, ako katolíctvo, ako kresťanstvo i ako viera — lebo je jednoducho fanatismus, ktorého sa pravý kresťan musí strážiť a chrániť.

A ako vtipne, — v svojom planom domnení vtipne — si to oni naraďovali s tým dávno známym protestantským barónom. Verejne je známo, ba v tom istom článku sami to tvrdia, že Ivor Kaas je od dávna pisárom úvodných článkov ľudárskeho «Alkotmányu», a predsa s teatralistickým hlukom verejne, otvoreným listom ako by teraz pripojuje sa k ľudárom, istotne tým cieľom, aby už teraz všetci kacíri a bludári nekatolícki k ľudárom sa pripojili.

Nuž nepodarí sa im to práve tak, ako nedarí sa im ani u katolíkov. Rozumné občianstvo vie, že k politike, k vladáreniu a spravovaniu krajiny potrební sú súci, spoľahliví, umelí politikovia, hodnostári a úradníci bez ohľadu viery a náboženstva, a viera sama, jestli iné vlastnosti a schopnosti chybujú, v politike a úradoch nespasí.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Berlínska návšteva nášho kráľa. Náš kráľ odcestuje začiatkom budúceho mesiaca do Berlína na návštevu nemeckého cisára. Táto zpráva prišla celkom neočakávane a nemálo prekvapila politický svet. Súčasne s pustením do sveta chýru o berlínskej návšteve, poloúradne bol aj cieľ tejto návštevy udaný. Asiže náš kráľ ndajne zôstanky preto odcestuje na návštevu nemeckého cisára, aby bol prítomný pri slávnostach, ktoré budú usporiadané, keď bude korunný princ Fridrich Vilhelm za plnoletého vyhlásený, zôstanky ale preto, aby nemeckému cisárovi vrátil návštevu, ktorou ho poctil z príležitosti pohrabu zosnulej kráľovnej.

Isté je, že náš kráľ aj z udaných príčin cestuje do Berlína, istejšie je ale, že návšteva táto má aj iné veľavážne politické ciele. Veľmi pravdepodobné je, že anglicko-búrska vojna je tiež jednou z príčin, pre ktoré náš kráľ cestuje do Berlína. Jako vieme, Búri už dávnejšie boli požiadali europejské mocnosti, aby zakročili v prospech uzavretia pokoja; vtedy ale dostali všade zápornú odpoveď. Najnovšie ale vystúpilo Rusko s Francúzskom nie natoľko v prospech Búrov, jako radšej proti Anglicku. Trojcisársky spolok je ale za Anglicko a tak tedy potrebné je čím skôr dohodnúť sa, čo spravia v oči tomuto kroku Francúzska a Ruska. V Berlíne dohodnú sa pravdepodobne v tejto otázke.

Ani na Balkáne nenie všetko v poriadku. Najnovšie chystajú sa v Bulharsku prevraty. Knieža Ferdinand odcestoval do cudzozemsku udajne preto, aby sa zaslúbil s niektorou ruskou princeznou. Ruský cár ale iba tak privolá k sňatku niektorej ruskej princezky s bulharským kniežatom, jestli tento prestane byť poddaným tureckého sultána. Jestli že je tedy tento chýr pravdivý, tak sa sa Bulharsko stane úplne neodvislým a bude vyhlásené za kráľovstvo; čo je veľmi vážna vec.

Tieto otázky sú, tak sa zdá, hlavnou príčinou návštevy nášho kráľa v Berlíne, kam ho odprevadí aj minister zahraničnej politiky gróf Goluchowski.

Spoločné ministerské porady vo Viedni trvaly tri dni, až sa konečne podarilo ustáliť rozpočet spoločnej armády pre budúci rok. Že porady tak dlho trvaly, to je istým znakom toho, že minister spoločnej armády žiadal značné zvýšenie výdavkov na spoločnú armádu a len po dlhotrvavej dišpute upustil od nich. Jak uhorský tak aj rakúsky ministerský predseda boli proti značnému zvýšeniu výdavkov na vojsko, lebo terajšie peňažité postavenie krajiny nedovoľuje, aby na plecía daňujúceho obyvateľstva boli ešte väčšie tarchy uložené. Jako sme už boli aj v minulom čísle pripomenuli, výdavky na vojsko zvýšia sa len asi o 3 milióny korún.

Uprázdnený vyslanecký mandát. Andor Kubinyi, vyslanec rimavsko-sombatského okresu vymenovaný bude za finančného direktora do Rimavskej Soboty, následkom čoho vzdá sa vyslanectva.

Vstúpenie do ľudovej strany. Barón Ivor Kaas oznámil grófovi Jánovi Zichymu, čo predsedovi ľudovej strany, že vstúpi do tejto strany. Pozoruhodné pri tomto páde je to, že barón Ivor Kaas je luterán a čo taký je jediný v ľudovej strane. Dosiaľ boli členami ľudovej strany len katolíci, barón Kaas je prvý evanjelik v tejto strane. — Oznamuje sa ostatne, že barón Kaas s celou rodinou najbližšie prestúpi na katolícku vieru.

Noví štátni sekretári. Jako chyrovať, vyslanec Július Gullner bude najbližšie vymenovaný za štátneho sekretára do ministerstva vnútra na miesto Jakabffyho, ktorý bude vymenovaný za štátneho sekretára do ministerstva obchodu.

Z Afriky. Búrom zase začína priať šťastie. Na jednom mieste neďaleko hlavného mesta oranžskej republiky, v ktorom je teraz hlavný vodca anglický Roberts, Búri prepadli Angličanov a odobrali im jedenásť kanónov a zajali 650 anglických bojovníkov. Na druhom mieste pohubili vodovod a Roberts nemá v Bloemfonteine vody. Čo je ale pre Roberta najhoršie, Búri dostali do svojich rúk tú železničnú čiaru, po ktorej Roberts očakáva municiu, ztravu a odev pre svoje vojsko. Táto čiara totiž vedie od morského brehu v Kapsku až ku nemu. Maršal Roberts teda cíti sa veľmi zle v tom meste, lebo ho so všetkých strán znepokojujú a jeho vojsko hlavne nemá zimného odevu. Zima tam už nastala a jeho vojaci v ľahkom odevu veľmi trpia od zimy. Dostávajú zapálenie pľúc a chorých je toľko, že z každého pluku aj sto-dvesto vojakov leží v špitáloch. Búri utrpeli tiež citeľnú ztratu. V jednom boji zastrelili Angličania ich plukovníka Villeboisa. Villebois bol francúzskym officierom, ale keď vypukla vojna búrsko-anglická, šiel Búrom na pomoc. Sriadil im delostrelectvo a bol na takej pomoci Búrom, že si ho všeobecne ctíli a vážili. Plukovník bol známy ako veľmi smelý človek a to bolo i príčinou jeho smrti, lebo asi so 60 Búrimi chcel napadnúť jeden anglický pluk. Plukovník a siedmi Búri padli v boji, ostatných jeho Búrov ale pochytili.

Prosba.

Nuž sviatky sú to, keď v nich vrúcnosti niet?

Čo stojí jasot — bez príčiny slávy?

Nač nám skúsenosť takmer dvojtisíc liet,

Keď brat brata dre, lásku zloba dlávi?

Hľaď svetom, — kde máš ovocie učenia?

Ba kde učenie v pravde a podstate?

Tratí sa obsah, — podobu len cenia:

Hnusná pretváarka stavia viere hate.

«Vstal z mrtvých,» kričia tí, ochotne čo by

Hohoví boli usmrtiť Ho znovu, —

A hriešnou nohou sväté šliapu hroby

I zápal Petrov i lásku Pavlovu.

Bo chýba milosť, — keď mrtvá je viera

A nieta lásky tam kde viery nenie:

Bez viery márne Spasiteľ zomiera,

Bez lásky prázdne bolo by vzkriesenie.

— Nuž Bože dobrý, zjav sa zas, prosíme,

Zhľaď náruživosť, — popraj milosti nám:

Nech teba hodní vzkriesenie svätíme,

Pozdvihni srdcia naše ku výšinám.

Rozličné myšlienky.

Nasnovalo: *Kladivo.*

Aj najlepšie srdce sa snadno stane sobeckým, jestli ešte nepozná trpenie.

Blaženosť má jeden druh, ktorý môžu len boháči znať — totižto môžu vysušiť slzy núdze.

Láska je viac, nežli ľúbosť. Lebo táto môže byť sobecká, ukrutná; láska nikdy. Ľúbosť je ľudská, láska Božia. Aj v ľúbosti je len vtedy opravdová blaženosť, keď jej základ láska tvorí. Láska je všetko: je ona náboženstvo, morálka; tá vedie dušu našu k Bohu a srdce naše k blížnemu.

Vernosť je cnosť srdca.

Kto vládne pevnou vierou, ten nemôže byť slabých.

Veľké trpenia sú vstave len veľkí duchovia odpustiť.

Keď voľakomu jeden zúfalý okamih, strach pred haňbou, alebo núdza rozum odoberie a v tom spáchal hriech, taký môže byť ešte aj napotom hodný našej dôvery, lásky, ba aj úcty; lež ktorý uprostred rozkoší — k vôli rozkoším — spácha ničomnosť, ten už bol aj predtým zkaženého ducha, a takým aj navždy zostane.

Cit zodpovednosti dodáva sily aj slabému.

Každé dobropranie je jedna modlitba, ktorá hľadá nebo.

Ku tomu, aby sme boli sústrastní oproti iným, netreba ešte tak dobré srdce, jako keď sa známe radovať nad iných radosťou.

Zlostník sa takto bráni: «Neznal som, že

zlé činím.» — Dobrý jestli poblúdi, vyzná svoju obžalobu: «Hriešny som!»

Najchudobnejší človek na svete je ten milionár, ktorý nikdy nič chudobnému neudelil.

Falošný mudrc je taký, jako kat: úradne vraždí.

Nenie dojímavejšie, jako keď slepý drží ružu v ruke a cítiac jej vôňu, nadšene vykrične: «Bože môj! jak krásna je táto ruža!»

Veľmi nedôverného najviac oklamú; prílišne ľahkoveriaci ale sa najmenej sklame. Prečo? Lebo tento vždy to verí, že sa nesklamal; tamten zvolá: «Pane môj! jako ma oklamali!» a ustavične tak smýšľa.

Človek toľko hreší oproti Pánu Bohu, že keď by milosrdenstvo Božie nebolo nekonečné, už by bol musel svet dávno zahynúť.

Klamár najviac sám seba oklame.

Lahostajnosť pustošivejšie účinkuje, jako pretvorené neznabožstvo; trpezlivosť ale nenie ani kresťanský, ani cirkevný pojem; je to politického pôvodu a môže sa jedine tam usposobovať, kde je povolaný občanský zákon schádzajúcu lásku nahradiť.

Beda pokoju, ktorý sa len z trpezlivosti živori; lebo len to možno trpeť, čo je súziace a čo nestojí v našej moci od nás odstrániť, alebo zničiť!

Človek u prostred million nehôd, keď už cíti, že mu nič nepomôže, najposlednejšie vzdychá k

Pánu Bohu; ale ozaj koľkí zapomenú k Všemohúcemu sa obrátiť, keď dačo začnú, alebo keď oplývajú veľkými radosťami?

Životné radosti často s mesiacom pominú; ale nezapomínajme, že pokiaľ bude spln, aj naše radosti sa môžu prinavrátif.

Peniaze, keď boly, je toľko jako by neboly bývaly; keď sú, nestoja nič, — lebo pokiaľ ich nevydáme, nemajú ceny, — keď ale len budú, vtedy: na, chyť dobre toto nič!

Lúbosť je: zlatý prach, ktorý môže srdečnú ranu pokryť; láska je: balzam, ktorý vyhojí ranu.

Svet viac si váži vyleštené sklo, nežli surový drahokam.

Vysoké domnenie o sebe je nadutý prázdny mechúr, ktorému dostačí jedno pichnutie ihly, aby splasknutý padnul do prachu.

Koho povinnosť vodí, ten vždy isto kráča.

Čo sa zakladá na omyle, to sa nevyhnutne omýli.

Jestli sme vždy pravdiví a spravodliví, vzdelaní a dobrí ľudia nás vždy porozumejú; druhí ale sú nie toho hodní, aby sme ich brali do ohľadu.

Poníženosť je jeden druh, ktorý čím hlbšie kloní sa Pánu Bohu, tým povýšenejší býva pred ľuďmi.

Dobrý človek, keď iné nečiní, len to, že žije, už dobre činí.

Musíme zomreť, aby sme sa stali nesmrteľnými.

Márnomyšlnosť pochodí z prehnanej samolásky, a nadutosť z prehnanej samoúcty. Preto môže byť voľakto márnomyšlný a aj nadutý, však ale nezaslúži ani lásku, ani úctu, ešte len ani sám od seba.

Pred rozmýšľajúcim duchom nič nemôže byť tak zapovrhnutia hodné, jako vyššie šelmovstvo; lebo v zápase o život je vždy voľajaká neodpraviteľná potreba, ktorú príroda na nás vymerala, ale v tých skrytých bojoch, ktoré márnomyšlnosť, milkovanie a závisť vedú, prechatrné napredovanie, v tomto sa len chatrnosť ľudskej prirodzenosti javí.

Vo vznešenom duševnom pokoji je dačo Božského, ale to len po ťažkých ľudských bojoch možno obsiahnuť.

Nad našou vlastnou dušou len vtedy môžeme padnúť do zúfania, keď sme poznali jednu jej zlú vlastnosť a nie sme natoľko silní, takovú prevládaf.

Spáchaný hriech v nádeji odpustenia je rodičkou druhého hriechu.

Bohaprázdný vek je len predzvestovateľom skutočne náboženského veku.

DOPISY.

Vrútky, dňa 6. apríla.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Dnes ma jedna súrna záležitosť pribnala na Vrútky, do úhľadného to mestečka turčianskej stolice. Snáď je toto jediná obec v Turci, kde panslavistické zásady nemôžu najst a dostať úrodnej pôdy. Panslávski matedóri z Martina sa už síce mnohokrát pokúsili i v tomto mestečku nesar a nepokoj rozosiť, úfajúc sa, že medzi robotníkmi miešaného jazyka, ktorí v tunajšej železničnej fabrike pracujú, podari sa im získať prívržencov. No ich námahy boly daromné, lebo tu prebýva duch vlastenecký; aj v žilách najposlednejšieho robotníka koluje vlastenecká krv.

Dnes toto mestečko bolo javištom pekuej slávnosti; táto slávnosť bola vlasteneckého rázu a nadmier dojmavá.

Peter Ráth, hlavný správca košicko-oderbergskej železnice, vymenovaný bol nedávno za dvorného radcu jeho veličenstva. Z tejto príležitosti mestečko Vrútky, jako svojmu čestnému mešťanovi, na znak svojej radosti a uznanlivosti nad zaslúženým vyznačením, sriadilo veľmi skvostnú a milú slávnosť.

Peter Ráth jako správca košicko-oderbergskej železnice vydobyl si veľké zásluby o toto mestečko; mesto aj uznalo tieto zásluby a na znak svojej oddanosti, úcty a vďaky vyvolilo si ho za čestného mešťana.

Ale nielen ako správca železnice, lež ale aj jako vyslanec — bárs nie tohoto okresu — nezamešká ani jednu príležitosť, kde by mohol záujmy či to kultúralne, či to gazdovské tohoto mestečka napomáhať.

Jemu má čo ďakovať mesto, že dostalo štátne elementárne školy, ktoré čo vlastenecký ústav sú nielen najväčšou záhubou a prekážkou panslávskym námahám, ale sú aj ústav hlásania úprimnej lásky k drahej vlasti uhorskej. Lebo nech mesto nemá tieto školy, nikdy by nebolo tam kde je dnes. Tento ústav bol základom kultúralneho napredovania mladšej vrstvy obyvateľstva.

Táto slávnosť sa mala vybavovať zajtrajšieho, t. j. 7. apríla, ponevác ale vyznačený pán Peter Ráth nemohol sa osobne do kruhu milých čitateľov dostáviť, od bývalo sa všetko dnes; dozaista o mnoho slávnostnejšie by to bolo bývalo zajtra. Veľký banket bol vydržiavaný v hoteli na stanici.

S úctou

Cestujúci.

Lisková, dňa 7 apríla.

Slavná Redakcia!

S Božej pomoci sme sa dožili už aj jara, lenže dosiaľ niektorý deň je zimšie ako býva v zime. Mrazy sú tuhé, tak že vraj dobre padne v izbe pri teplej peci

a vonku v zimnom kabáte. Na poli sa ešte dosiaľ nerobi nič, a ako to vyzerá do Veľkej noci ani nebudeme robiť na poli. A toto bude pre mnohých veľká chyba, lebo veru pravdu povediac, zo záčinov sa krmíňa, zo štokov sa vyberá a práca stojí. Čo sa týče zdravotného ohľadu, sa tiež nemôžeme pochváliť. V našej obci je moc chorých ľudí: tu na zapálenie pľúc, iní zas na zapálenie blany; zase aj tá nešťastná ruská nátká (influenca) straší nielen u nás, ale aj po druhých obciach. Trachoma tiež ešte panuje u nás, bárs máme lekára a predsa ju dosiaľ nemohol vyliečiť do čista. Pritom všetkom buď Bohu chvála málo ľudí zomiera. Čo je najsmutnejšie, že zas počínajú ohne sa rozširovať, tak pred týždňom v Ružomberku zhorely tri budovy; v N. Sliači po tieto dni sedem humán a jeden dom ľahol popolom. Ľudia, opatrujte svetlo oheň!

Že sa pán barón Ivor Kass odhodlal ku ľudovej strane, to nás neprekvapilo ani mak. Načo človek myslí, o tom sa mu sníva a naposledok to aj vykoná. S Pánom Bobom! bez jednej ovce vraj bude salaš. Šťastlivé sviatky viňšujem priateľom i nepriateľom! *Liskovan.*

Orava, začiatkom apríla.

Slavná Redakcia!

Jako je to všestranne známo, — lebo veď počas ostatných volieb mnoho písalo sa o tom — v našej stolici je mnoho ľudárov. Sú ľudári tichí, ktorí ani vody nezamútia; sú ľudári činní, ktorí v obecnom živote svoj zástoj hrajú a sú aj takí ľudári, ktorí neznajúc ani len program svojej strany, usilujú sa všetkému oproti stavať, od svojho falošného presvedčenia sa nijak necheú dať odtrhnúť; sú neobroziteľní, ale skorej buričia nežli pracovníci medzi hranicami zákona. Všetky tieto tri vrstvy ľudárov žiadaly revíziu cirkevno-politických zákonov.

Tu musím ale to podotknúť, že tí, ktorým tieto zákony doniesly a zabezpečily ošoh, len na oko žiadajú revíziu; v duchu sa tešia, lebo majú dôchodok za škrabnutie niekoľko ráz perom. Nepomenujem ich dľa mena, aby ma potom niekto neobviňoval utrhaním, to ale dobre vieme.

Reč ministerského predsedu povedaná v snemovni dňa 2. apríla, pobúrila úplne ich myšlienky; ich krásnomalované nádeje sú úplne zmarené. Oni žiadali, dotyčne istotne úfali popri premenení vlády aj revíziu. Teraz ale, keď ministerský predseda na reč grófa Jána Zichyho, ľudového vyslanca určite sa osvedčil, že ani len myšlienky nemá o revíziu, a tú ani v ďalekej budúcnosti povoliť nechce, túže za nepotrebnú, ba za škodlivú uznáva, ľudári naši pýtajú sa jedon druhého so založenými rukama: čo teraz?

Už sú úplne presvedčení, že ministerský predseda Széll je pánom polozenia; jeho je budúcnosť; v jeho rukách je pevne složené spravovanie vlasti. Nuž a po neváč to vedia, sú presvedčení o tom, že dané slovo

drží. Revízia je teda už zakopaná. Čože ale ešte pozostáva ľudárom? Čože ešte obsahuje ich program?

Nič iné len to, čo ministerský predseda v tej vytečnej reči povedal; totižto: iné kážu, iné činia.

V krátkom čase sa vyplní to predpovedanie jedného z dopisovateľov „Opravdového Kresťana“, že zanikne nielen táto ľudová, ale spolu aj antisemitická strana.

Toto pomútenie ľudárov je u nás najnovšie, druhé ale to, že ešte dnes máme mnoho snáhu; jarné práce stoja a ešte nenie výhľadu na teplo

S úplnou úctou

Liberál.

Dolný Liptov, v apríli.

Vysokocentný pán Redaktor!

Ráčte mi odpustiť, že som už tak dávno nič nepísal. Hore dolu idúcich vše vypočúvam, ale keď to dobre uvážim, nehodí sa to dať do verejnosti. Teraz vám ale vyrozprávam, čo som počul pri čertovej kiahnici od troch rozprávacích sa Liskovcov, ako sa radili, že už teraz vraj majú celý úrad obce Liskovej v rukách. Dopočul som nasledujúci rozhovor:

— Nuž krstniatko moje radostnô, povedz že mi, ako sa to všetko stalo pri tých ráciach? spýtal sa starý, už na odpočinku rychtár. — Krstný otec, mali mi oči vyskočiť, keď notár prečítal, že naši rychtári minulého roku nemali deficit, ako je to v obyčaji, ale opak toho, že vám ešte zvýšili osi osemsto zlatých. No vidíte, že je to už nie po dobrom, tie poisťenky sú falošné, ale aj ten zvyšok, tie stovôčky sú tiež falošné, a teraz iného nepozostáva, len ich zažalovať, a už pôjdu kade hladšie. Tieto veci ešte dnes oznámim pánu slúžnemu, aby s nimi urobil poriadok. Teraz idete, alebo neidete so mnou, ale ja to ďalej nenechám. Bývalý rychtár vstal, pobožkal kiahnicu a hajde do Ružomberka na žalobu.

Keď pán slúžny žalobu tohoto veterána vypočul, povedal mu na krátko, že takéto veci k nemu nepatria, že je to kriminálna vec a kriminálne veci že patria ku sédrii. Ďalej mu aj to oznámil, že keď to dosvedčí, že celý úrad aj s pánom notárom budú posúdení na sihoť svätej Heleny; v protivnom páde, ak to ale nedosvedčia, že žalobníkov pošlú ta.

Náš starký s ovisnutým nosom bežal domov a pri „Protivni“ videl stáť koč pána Zoltána Thuránszkeho, v tomto koči v bunde zakrútený sedel liskovský občan, na hlave majúč hodnú baranicu. Vyslúžilý rychtár ak pán veľkomožný, tak pán veľkomožný nech ma vezmú do Liskovej! Sadnite si! Shovárajúce sa prišli do Liskovej, tam zosadli dolu, len vtedy videl, že je to pán veľkomožný kostolník. Ej, ej Stefan, veď som ta ja držal za väčšieho pána ako si. Tento neodpovedal ani slova a nemo sa rozišli. Či zažaluje, to pred sédriou budeme vidieť, a vtedy aj výsledok nezameškám oznámiť cteným čitateľom.

Ondrej Mních.

Niečo o roľníkoch.

Pán Boh stvoril človeka na obraz a podobnosť svojej. Všetkým ale nedal každému rovnaké zamestnanie. Prozreteľnosť Jeho teda vymerala každému primerané zamestnanie a prácu.

Najhlavnejšiu príčinu tohoto práve v nás ľuďoch nachodíme.

Asiže človek, ktorý žije v spoločnosti, tak mnoho rozličného potrebuje, žeby si to sám nijako nevládal zaopatřit.

Jedon človek je len jedon človek a dobre hovoria, že pre jedon život dostačí jedon remeslo.

Tak je, ale človek potrebuje chlieb, odev, ba aj to, aby ho v právach dakto zastupoval, keď ochorie, liečil atď. Skutočne na vypinenie všetkých týchto požiadaviek nemôže sa jedon človek prichytiť.

Preto Pán Boh nariadil, aby ľudia mali rozdielne zamestnanie, iné a iné povinnosti.

Prozreteľnosť Božia vymerala prácu aj roľníkovi. A s touto prácou, môžem riecť, najväčšiu službu človečenstvu preukazuje.

Spasiteľ náš Ježiš Kristus vo veľkej rodine kresťanskej učinil všetkých synmi Božími, bratmi, ba čo viac vzal do tejto lásky ešte i našich nepriateľov.

Pri čítaní týchto riadkov môže dakto rieknuť: „Hľa, pisateľ tohto článku nám už aj kázat počína!“

Ct. čitatelia moji, ja nedám nič na takú poznámku.

V terajšom čase je takáto kázeň potrebná, lebo hej! práve to je chyba, že z pomedzi ľudí mnohí už zapomenuli na príkaz lásky k blížnemu. Lepšie znajú zmenkové zákony, obchodné veci a gruntoknihovné špekulácie. Vysokomyslné ohlasujú, vykrikujú, že vraj bratstvo a jednota. A preto nikdy nevysmievali natoľko túto svornosť jako práve v dnešnom čase.

Alebo snáď to máme považovať za bratstvo, čo jednotliví na pr. naproti roľníkovi dokazujú? Ktorí sa nestarajú, že jako a z čoho žije roľník? Žiadajú si len svoj dom a vaček poistiť. Pravda zo zeme, ktorú roľník horko-ťažko obrába.

V modlitbe Pána prosíme Otca nebeského, aby nám dal to, čo potrebujeme ku každodennej výžive: „Chlieb nás vezdejší!“ A aj ho dáva dobrovívny Pán Boh ľuďom, a aby ho mohol dať, za nástroj k tomu vyvolil roľníkov.

Roľník je práve taký občan vo vlasti, jako bárs kto iný. Jeho práca, bydlisko: slovom povolanie je tak šľachetné, tak dôležité, že si ho musíme opravdu ctíť a vážiť!

Ale len vtedy, keď má rozum na mieste a srdce v poriadku. Keď on sám povolanie svoje pravým spôsobom poníma a zastupuje.

Hľa, jak krásna, jak vznešená je to práca! Obrábať zem, krvopotne orať brázdy, aby sme mali čo jesť!

Ct. čitatelia vynasnažujme sa s celým duševným zápalom, celou myšlienkou, aby trieda roľnícka stala sa hodnou ctí a vážnosti.

Povolanie roľníka je tak vážne, krásne; triezvosť múdrosti, usilovnosť tejto triedy je tak krajinského, národného záujmu, že to ani na jedno oddýchnutie nenie možno vyriešiť.

Kresťanský roľník tak poníma svoje povolanie. Nespečíva teda na jeho práci kliatba, zamestnanie jeho nenie hanba. Požehnanie sleduje kroky jeho a človečenstvo mu je vďakou zaviazané za ustávanie jeho. Ťažká je to práca ktorú koná; ale koľká sladkosť, koľká potecha ufavuje pot toho roľníka, ktorý zná, že je on jedon prostriedok prozreteľnosti Božej, za ktorý ho nielen tu na zemi, ale aj tam hore na nebi odmena čaká...

Aby sa táto úcta, vážnosť, v podstate národných záujmov uskutočnila, k tomu je nevyhnutne potrebné, aby roľnícka trieda milovala svoje povolanie. Nech miluje zem, ktorá mu k srdcu prirástla; nech miluje obec, v ktorej žije; nech miluje ohnište, kde si založil rodinu a tej žije.

Tak je. Starostlivý Pán Boh ani roľníkovi neodňal najdrahší poklad srdca ľudského: spokojnosť, odpočinok.

Práca, ktorú koná, je veľmi pekná. A keď aj zem prerýva, keď aj najväčšiu časť svojho života trávi so sklopenými očami ku zemi: mnoho ráz máme príležitosť skúsiť to, že je on dieťa starostlivého Pána Boba. Kto pozná a požíva lepšie krásy vychádzajúceho slnka, jako roľník? Kto si lepšie váži premenu časov, jako on? Kto sa lepšie teší krásnemu súmraku po vykonanej práci, jako on?

Preto píše roľníkom jedon chýrečný spisovateľ takto: „Buďte hrdí na to, že ste vy roľníci! Pekné je to povolanie živiť človečenstvo; ale nikdy nezapomente na to, že aj na vašom obličaji skvie sa obraz Boží. Nasledujte škovránka, ktorý lieta k nebesiam, aby odriekal svoju raňajšiu modlitbu a vďaku vzdával Stvoriteľovi, prv, než sletí medzi zbožie, aby si tam pokrm vyhľadal. Aj vy, prv nežli by ste išli na roľ, povzneste sa v duchu k Tomu, ktorý sa díva na vás uprostred prác vašich, čuje vaše vzdychy a žehná prácu vašu!“

Potom bude tento ľud silný, keď bude hrdý na to, že je roľnícky! Lebo pravda, že roľník žije z rúk práce; ale v jeho dome lepšie ľúbi prebývať spokojnosť, jako pod ktoroukoľvek inou strechou.

Bohobojný roľník nemôže byť nešťastlivý.

Pravda je, aj jeho stihnú krušné dni. Zem kedy-tedy nevydá úrodu, dni, v ktorých žije, ho sklúčia!

Ale preto nemá príčiny reptáť oproti spravdnosti Božej.

Roľníkovi ešte vždy vydá zem vezdajší chlieb. Kto pracuje, ten môže aj žiť a pri svojom ohnisku môže to naleznúť, čo v terajšom čase tak mnohí hľadajú a naleznú: spokojnosť.

Čítali ste zaiste o Ondrejovi Jánovi Nagyovi, chýrečnom roľníkovi! S desať nechtami započal aj on vyhľadávať svoj vezdajší chlieb. Pán Boh mu pomáhal. Stal sa boháčom! Ale roľnícke šaty neshodil so seba až do smrti. Hrdý bol na to, že ich mohol nosiť, bárs aj millionami vládnuť. Na koč by ani za svet nebol sadnul,

chodil na jednoduchom gazdovskom voze, trebárs by sa bol mohol na štvorke vozit!

Jaký povzbudzujúci príklad! Jaká utešená história! Ct. čitatelia, žeby dakto z vás zbohatnúť nemohol, o tom ani reči; to by bola zriedkavosť, jako biely havran. Ale naši roľníci, česť výnimkám, keď sa počínajú zmáhať, v ten čas už hneď smelšie vystupujú; malé hniezdo opúšťajú; túžia po veľkom meste; obcujú s páni; zabávajú sa. Mrzí ich, keď ich roľníkmi, sedliakmi zovú...

Nečinite tak drahí moji! Uhorský roľník nech je hrdý na toto meno! Zostaňte pri svojom povolání! Zostaňte aj s vašou rodinou v tom kruhu, kam vás Pán Boh usadil! Vtedy založíte na dlho a dlho blaženú roľnícku rodinu, ktorú naša milá vlasť tak veľmi potrebuje.

A preto dajme úctu roľníckemu stavu!

Kladivo.

BESEDNICA.

Jerusalemský velechrám.

Slávime Veľkú noc, sviatky bolestného umučenia a slávneho z mrtvých vstania Spasiteľa nášho Pána Ježiša Krista. Oči nábožných kresťanov obracajú sa k Jerusalemu, k prastarému mestu dávnej slávy, v ktorom Kristus Pán trávil najväčšiu časť svojho života. Tu vyučoval, potešoval, divy robil aby človečenstvu ukázal pravú cestu k Bohu, tu karhal bezbožných fariseov, vyhánal z chrámu peňazomencov, tu sa ho zmocnila rota zlých, tu ho súdili, tu ho umučili a tu vstal z mrtvých, aby potvrdil svoje učenie.

Nad tými svätými miestami, kde Pán Ježiš podstúpil horkú smrť umučenia, kde umrel a kde z mrtvých vstal, vypína sa dnes utešený velechrám, o ktorom chceme v krátkosti pár riadkov podať.

Základy velechrámu jerusalemského, ktorý nosí meno Chrám svätého Hrobu položil veľký cisár rímsky Konštantín, keď dobyl Jerusalema od pohanov. Ku velechrámu nad sv. Hrobom postaveno je viac kapln, ktoré majú jednu strechu a ktoré objímajú všetky posvätné miesta umučenia Ježišovho.

Keď vstúpime do chrámu, hneď napadnú nám tureckí vojaci, ktorí bdejú nad poriadkom a opatrujú kľúče chrámu.

Hneď za vchodom do chrámu vedie po pravej strane osemnásť schodov na Golgotu či Kalváriu.

V dobe, keď žil Kristus, bola Golgota za mestom. Avšak roku 41. po nar. Krista stavali novú stenu na ochranu mesta proti Titusovi a vtedy potisli základy steny tak, že i Kalvária bola vzatá do obvodu mesta. Golgota je vŕšok kamenistý, na ktorom nerastie žiadna rastlina, a bol v tom čase dosť vysoký, za našich časov ale Kalvária nezdá sa byť vyšším kopcom, ktorý by nad okolím vyčnieval tak ako niekedy, čoho príčinou je to, že behom stoviek, keď okolo Golgoty budovali stavby,

okolitú pôdu pozdvihovali a pozdejšie toto zvyšovanie pobúranými stavbami sa ešte zväčšilo.

Kaplna na Golgote rozdelená je na dve časti; jedna časť patrí rímsko-druhá grécko-katolíkom. V kaplnke rímsko-katolíkov označeno je mesto, kde bol Pán Kristus zbavený rúcha; na tom mieste, kde priblížili Krista na kríž je v kamenej dlažbe vyložená hviezda. Ku tejto kaplnke prilieha kaplnka iná, menšia. Na mieste tejto kaplny stála Panna Maria, keď jej Syn na kríži umieral.

V kaplnke grékov pod oltárom poukazuje jeden otvor na to miesto, kde bol kríž s Kristom pozdvižený. Otvor, to jest tá jama, v ktorej zasadený bol kríž, vyložená je strieborným plechom. Na každej strane oltára a to v zadnej časti je čierne kolo poznačujúce miesta, kde vyzdvihnutí boli tí dvaja lotrovia na krížoch, ktorých popravili s Ježišom. Medzi krížom Kristovým a krížom na ktorom visel lotor po lavici Kristovej, je trhlina v zemi vyložená strieborným plechom. Trhlina povstala, jako sv. písmo znie, následkom zemetrasenia pri smrti Pána, keď sa skaly pukaly a hroby otváraly.

Pod Kalváriou a to pod miestom, kde kríž so Spasiteľom bol vztyčený, nachodí sa kaplna Adamova. O tejto kaplnke povest' hovorí, že tu bol pochovaný Adam. Keď krv z rán Kristových na kríži stekala smáčala, lebkú Adamovu a tým smyla vinu ľpiacu na človečenstve.

Vystúpiac z kaplny zastavujeme sa pri kameni pomazania, ktorý leží zrovna oproti vchodu do chrámu. Kameň ten prikrýva skalú, na ktorej bolo niekedy položené telo Kristovo a vonnými masťami pomazano prv, než uložili telo Ježišovo do hrobu Nikodemom vytesaného.

Potom ideme okolo miesta, označeného kameňom, odkiaľ sväté ženy dávaly sa na pomazanie Ježiša, k Božiemu hrobu.

Jako sme už sdělili, Boží hrob nachodí sa pod rozsiahlou kupolou chrámu Božieho Hrobu, spočívajúcom na 18 mohutných pilieroch. Veľká skala, vo ktorú bol hrob vytesaný, už dávno za dôb cisárovný Heleny je odsekaná, tak že zostal zo skaly len vlastný hrob.

Pred vchodom do tejto kaplny horia lampy a obrovské sviece, ktoré patria rôznym vyznaniám náboženským. Vnútro kaplny skladá sa zo dvoch oddelení. Keď vstupujeme do vnútra, musíme sa náležite sohnúť. Prvé oddelenie kaplny zovie sa kaplna Anjelská. V prostrednej je kus kameňa, ktorým bol prikrývaný hrob, v ktorom telo Spasiteľovo odpočívalo. Z Anjelskej kaplny vedie ešte nižší vchod do kaplny o mnoho menej, v ktorej je ten kamenný hrob, v ktorý telo Spasiteľovo bolo uložené. Kaplna je dlhá 2 metre 7 cm. a široká 1 m. 93 cm. a na pravej strane vchodu je hrob Pána, ktorý prikrýva mramorová daska 1 m. 8 cm. dlhá a 64 cm. široká.

Na mieste označenom červenou, kruhovou daskou, zjavil sa po z mrtvých staní Pán Ježiš Marii Magdalene v podobe zahradníka. Hneď vedľa je priestranná kaplna františkánov, zvaná kaplna Vzkriesenia, kam kladie sa miesto kde zjavil sa Kristus Pán po z mrtvých vstaní svojej matke Marii. V tej kaplnke sú tri oltáre. Na jednom

z oltárov za mrežou stojí kus z toho stĺpu, ku ktorému bol Pán Ježiš priviazaný a pri ňom bičovaný.

Potom nasleduje kaplna sv. Lougina. Dľa podania prekial žoldnér Lougin Pánu Ježišovi na kríži bok. Z rany vystrieknuvšia voda a krv vstrekla v slepé oko žoldnérovo, ktorému sa hneď navrátil úplný zrak a stal sa potom kresťanom.

Na mieste susednej kaplny bola Kristovi odňatá kutňa, o ktorú žoldnéri, nechtiac ju roztrhnúť pretože bola od vrchu do spodku sotkaná, metali lós.

Po niekoľko schodoch vstúpime do kaplny sv. Heleny, v ktorej sú dva oltáre.

Vyjdúc z pozemných kapln zastavíme sa v „kaplne posmievania“ alebo korunovania Pána Ježiša a tým zároveň ukončíme obchádzku po pamätných miestach v chráme Božieho Hrobu.

Ovšem toto je krátký, povrchný opis Chrámu sv. Hrobu a kapln, nepočítané drahocenné lustre a lampy zo striebra a zlata svojim tmavočerveným svetlom osvečujú tu drahocenné poklady z doby života Ježišovo jako i drahé obete prinesené cirkvami obzvlášť rimsko-katolíckou a grécko-katolíckou, ktoré vo velehráme majú svoje vydelené miesta. Opisanie týchto udešených a drahocenných pokladov uložených v stenách chrámu jako i kapln a naukladaných na rozličných miestach sv. chrámu, peru človeka je skoro nemožné a len suchý opis pokladov a obetí zaplnil by veľkú knihu.

Jako kúpil na Veľkú noc Ďuro Dymák.

Práve bol koniec veľkonočnej sv. omši a čisto vyobliekaný ľud v hustých zástupoch hrnul sa dvermi von z kostola.

Vopred bežali deférence, za tými šli želiari, ktorí obyčajne v zadných laviciach sa utiahli v chráme Božom a konečne rad vystužkovaných, vyšperkovaných ženštin, ktoré zvykli kolo kazateľne dočkať koniec služieb Božích.

Stará matka Martina Šperláka kráčala prvá v rade žien a za ňou, jako sa svedčí, kráčala jej dcéra Terka, driečne čiernooké, čiernovlasé dievča, oči len tak sypaly iskry v pravo, v ľavo, veru nie div, že srdcia mládenčov lapily sa od nich plameňom.

Hej, len keby dlhonožného Jurka Dymáka nebolo na tom svete, pre toho Terka mnoho prestála! Šperláková na silu chcela Terku tomuto na krky zavesiť, a vždy hovorovala: „Herský chlapič je to, duša moja!“ Ale Terkino srdce si už bol podmanil voľakto iný, jako sa to už obyčajne pri takých dievčatách stáva, ktoré rodičia chcú múdre vydať.

Žiadon neznal Terkinu ťažkosť, mimo Ilonky Holblikovú, peknej to devy okrúhlastej tváre a beľavých očí a vlasov, ktorá práve sa chytila s Terkou pod pazuchy a dobrým srdcom začala ju tešiť. Dve dievčatá i teraz spiechali spolu ulicou. Ilonka fíjalkovú kytku držala v ruke a podávala ju Terke.

— Na moja milá, — hovorila žartovne, — veď, že ktoré dievča má vo veľkonočnú nedeľu fíjalku, skoro uvidí svojho milenca.

Terka vzala fíjalku, ale jako ju mala k perným pozdvihnúť, naraz videla kohosi a namrzene trhla ramednom Ilonkiným. Videla Paľka.

Ilonka pozrela na ňu a zasmiala sa.

Terka smutno sklonila hlavu.

— Vieš Ilonka, že radšej zomrem jako by nemala byť Paľkovou.

— Horkýže zomreš, skorej budeš žiť, len aby si jeho mohla byť. Nože ma len poslušni. Dávno si už lámam hlavu na dačom, aby si sa striasla toho Jura. Len tieto dni som ťa pekne opísala pred ňm; povedala som mu, že sa cifruješ a že nerada robíš.

— Či si mala k tomu svedomia, Ilonka?!

— Veru mala! — ešte aj to som mu povedala, že si ty veľká ľahkomyslnica! Ale jemu je všetko jedno; povedal, že na šperky on stačí, a že nie preto ťa vezme aby si pracovala; a nato že bude dozerať, aby si nebola ľahkomyselná.

Dve dievčiny pozrely jedna na druhú a rozosmialy sa.

— Ale čo mám robiť! Bože môj, Bože môj! vzdychala Terka.

— Veď ja budem vedieť; prišlo mi niečo na um. Ty len tak urob jako ti ja budem kázať.

— Urobím, urobím, jako že by som neurobila!

— Teda zajtra vyobliekaj sa pekne, — tak pekne jako len vieš, rozumieš? Potom aj na matku daj jej najkrajšie šaty; — najdrahšie jaké len má, a tak idte do kostola.

— Ale na čo to?

— Potom daj pozor nato, keď budete mať vyjať z brány, pust matku vopred a ty choď za ňou.

— Ilka, Ilka, ty si na zlom lámeš hlavu.

— O ostatném sa netráp, ale keď príde na teba rad, potom otvor ústa a nech sa ti vytúži srdce.

Hej, ale Terka by rada bola vedieť aj ostatné, lež práve došli už ku bráne domu a Ilonka zdvorile pozdraviač Terkinu matku v okamžení bola až hen pri treťom dome.

Druhý deň veľké výskanie bolo po dedine. V čas na svitaní už kúpali mládenci dievky pri studňach; vedro bolo v práci; — jednu druhú slúžku ešte i do válova pri studni uložili a tak liali na ňu vodu.

Keď sa priblížil čas veľkej sv. omše, dievčatá boli už po druhý krát do suchého preoblečené.

Aj Šperlákovie Terke sa dostalo kupačky na dostať. Sotva sa brieždilo, keď vstala sponsele a vykradla sa od matky aby pozrela studňu, lebo, hovorí povera, že musí v kupačí pondelok dievča studňu vidieť, keď chce toho roku sa vydať.

Len že pri studni tam ju už čakal Paľko Kravcovie, schytil ju do náručia, vybozkával a potom celé vedro vody vylial na ňu tak, že sa len tak triasla v páteľatovom odeve. Ale by nebola zkríkla za svet; nech len oblieva, nech robí s ňou čo chce, i tak bude jeho, nikdy iného.

— Polámem toho s tými krivými nohami, keď ho ešte raz vidím kolo teba sa ošmietat — prisahal sa Paľko, keď sa Terka lúčila od neho.

Terka bežiac privolala mu zpiatky :

— Príď Paľko na veľkú omšu.

Keď sa blížil čas, i Terkina matka sa počala obliekať a nemohla sa prečudovať, prečo ju Terka okrašuje?! Mala polhodbavné belasé šaty ešte z tých časov, keď slúžila u grófov, tie jej obliekla; nový čipkový čepiec položila jej na hlavu a mašlu uviazala jej zo stušiek. Terka zas čisto v bielom rúchu bola jako holub, a tak šli do kostola.

Jako ale matka vystúpi z brány, taká povodeň sa jej sleje za krky, že i zrak i sluch ztratila. V prvom okamžení ešte i jazyk jej vynovedal službu, nuž ale to u nej netrvalo dlho, posberala sa a osopila sa ukrutným krikom na takéhoto kupača.

Bol to Jurko Dymák, ktorý s veľkej putne ju obliat voňavou ale veľmi na červeno zabarvenou vodou; kde z nej kvapka frkla, nikdy sa to vyprat nedalo.

Čím viac kričala starenka, tým väčšmi ju oblieval Jurko, a len keď zbadal, že nie Terku oblieva, obrátil sa k tejto a aj ju voňavou vodou obliat tak, že v okamžení od hlavy do päti bola červená. Keď už nemal nič v putni, — jako taký čo výtečne prácu vybavil, — veselo sa obrátil ku starenke:

— No starenka, hejže to bolo kúpanie?!

— Veru bolo, ty naničhodník aby sa ti hrom do duše! Ty ledačo, pozriže čo si nám vykázal? Pfuj! hanbi sa, ty lahtikár — kričala nahnevaná starenka. Tam sú moje šaty, môj čepiec; — a Terka, jako by ju do činobru bol zamočil. Fuj, šlak ma trať, koniec mi je, ty nezbedník...

Ale horkýže jej bol koniec. — Ešte viac prichodila k sebe a ručala na krivonohého, nezbedného Jurka. Tento keď konečne tiež videl, že chybu spravil, počal starenku odprosovať.

— Ale mamko, nehnevajte sa, veď mi Ilonka povedala...

— Mlč ty hlupák! pozrite ho; — ztrať sa mi z očí, a nikdy nepozri na môj dom! Ani slovo neztratím s takým pobeťahom. Poď chytro, Terka!

S tým s veľkým hurtom vrátila sa do domu, zkadiaľ ešte dlho bolo počuť jej krik.

Terka ešte v ten deň mala odávky s Paľkom.

* * *

A jakože sa to stalo, že Jurko Dymák červenou vodou kúpil Terku a jej matku?

Všetko to navliekla Ilonka aby oslobodila svoju priateľku Terku od dotieravého Jurka, ktorého jej natiskala matka.

Popoludní totiž, keď prišiel do Hoblíkov jej mileneč Ondriš Ratkovie, rozpovedala mu, jako by rada nahnevať starú Šperlakovú na Ďurka Dymáka, ktorého starena silou-mocou chcela nanútiť svojej dcére Terke. Ilonka riekla Ondrovi, že by najlepšie bolo, keby sa Ďurkovi nezdarila kúpačka u Šperlakovej. Ondrovi, figliarovi, viac nebolo

treba. Hneď mal plán hotový. Keď totiž vo veľkonočný pondelok stál Ďurko s putňami vody pred bránou domu svojej nádejnej budúcej, Ondriš ho vystriehol a prijdúc ta, šikovne, bez toho, aby to bol Ďurko spozoroval, nasypal mu do putieň činobru. Barva sa vo vode rozpustila a jaké malo následky jeho kúpanie, to sme videli.

Takto šikovná Ilka oslobodila svoju priateľku Terku od nešťastného manželstva. Keď potom Terka a Paľko po svätodušnej nedeli boli svoji i stará Šperlaková sa usmievala, keď sa dozvedela o prevedenom figli. Ale nehnevla sa, lebo dostala v Paľkovi hodného zata a jej Terka milujúceho manžela, ktorý jak svoju manželku, tak i jej matku skoro na rukách nosieval.

P. J. Rónai.

HOSPODÁRSTVO.

Uhorská vláda a mliekárstvo.

Český časopis «Hospodársky list», doniesol pozoruhodný článok, ktorý v plnom znení tu uverejňujeme, aby naše ctené čitateľstvo videlo, jako posudzujú v cudzozemsku účinkovanie uhorskej vlády v prospech uhorských poľných hospodárov.

Rýchly netušený hospodársky rozvoj v Uhrách je len dôkazom obozretného a rozumného počínania vlád uhorských. My v Rakúsku, bohužiaľ, nemáme na podobné vlády šťastie, lebo naše vlády nevidia ďalej, než na hranice Viedne a preto tiež oné zúfale hospodárske pomery u nás.

Celkom ináč je v Uhrách, kde vlády sú skutočne ľudové, a preto sa aj o blaho ľudu veľmi rozumne starajú.

Najlepším dôkazom toho je uhorské mliekárstvo. Rýchly rozvoj tohoto hospodárskeho odvetvia dlžno hlavne pričítať tej okolnosti, že sa spojila výroba s obchodom ku spoločnej práci. Nízke ceny obilné, škody zapríčinené filoxérou a iné zlá boly príčinou, že uhorské ministerstvo orby už r. 1894. sa zanášalo myšlienkou, opatřit zvlášte malorofníkovi nový prameň príjmov asice prostredníctvom lepšieho speňaženia mliečnych výrobkov na cudzozemských tržišťach.

Minister orby Ondrej Bethlen spojil sa s niektorými vynikajúcimi zástupcami uhorského sveta obchodného a keď ich pre svoje myšlienky bol získal, zorganizoval pri ministerstve samostatné oddelenie pre mliekárstvo, ktorému bolo uložené postaviť uhorské mliekárstvo na základe mliekárstva dánskeho. Úkol vyžadoval veľkých hmotných obetí, aby aspoň počiatočné ťažkosti boly prekonané. Hlavná váha kladená v prvom rade na výrobu k vývozu uspôsobilého masla, potom opatrenie trvanlivého odbytu na tržišťach cudzozemských a dočelenie slušných cien.

Všetky možné prostriedky, ktoré odborná veda poskytuje, boly použité, aby si vyrábateľia nadobudli vedomostí o výrobe jemného prírodného masla; súčasne

ale študovali dôkladne pomery na cudzích trhoch, hľadali odbyť za hranicami a už r. 1895., teda po jedno-ročnej činnosti, pracovalo sa v troch veľkých moderne zariadených mliekárňach.

Vláda uhorská však nepripustila vývoz masla, do- kiaľ nebola presvedčená, že maslo v uhorských mliekár- ňach vyrobené je vstave podstupiť konkurentný boj. A preto venovala svoju veškerú pozornosť zlepšeniu jakosti masla a to všetkým právom^{*)}; lebo objavenie sa uhor- ského masla na trhoch v špatnej jakosti, bolo by hneď v zárodku podkopalo chýr masla a následok by bol, že by uhorské maslo nebolo malo na trhoch lepšiu povest jako maslo haličské, ktoré nepožíva najlepšiu povest. Tým by ale bolo aj uhorské mliekárstvo hneď v zá- rodku utrpelo usmrcujúcu ranu; krom toho by sa ale nebolo docielilo zlepšenie pôdy, zvýšenie výnosnosti. Po- sledné je zvlášte pre Uhorsko významné, ponevác ná- sledkom nedostatku dobytieho hnoja v poslednej dobe nápadne klesá kľihovatosť (gluten) pšenice.*)

Roku 1896. zariadené bolo pomocou vlády 10 nových mliekárskech družstiev a mliekárne, nimi zriadené, vy- robily 10.000 kgrmmov masla za rok. Avšak jakosť ešte nevyhovovala. Vláda ale neochabovala. V nasledujúcich dvoch rokoch vzrástol opäť počet mliekáreň a masla vy- robeného bolo toľko, že bolo treba veľkých obetí a ne- malé námahy, len aby sa maslo odpredať mohlo. Konečne priročené ku sriadeniu ústrednej mliekárne v rozmere veľkom a všetkými modernými pomôckami vyzbrojenej. Tým položený bol základ k výrobe masla výtečnej ja- kosti a dnes už sa teší uhorské maslo čajové na zahra- ničných trhoch najlepšej povesti a je po ňom čím ďalej tým väčšia poptávka.

Roku 1894. nebolo v Uhorsku ešte o rozumnom mliekárení ani tušenia, áno ku zaokrytiu tuzemskej po- treby muselo byť dovážané cudzie maslo ročite asi 200.000 kg. — Roku 1895. založené boly 3 mliekárne, čo však ďaleko potrebe nevyhovelo; — roku 1896. postavené bolo nových 10—15 mliekáreň, ale na vývoz nebolo možno ešte pomýšľať; — r. 1897. pracovalo však už 40 mliekáreň, ktorým dodávané bolo mlieko od 5937 kráv, tak že ročná výroba obnášala 191.254 kg. masla, za ktoré bolo utŕžené 540.000 kor. — Roku 1898. vzrástol počet mliekáreň na 70, ktorým dodávané bolo mlieko od 19.701 kráv, výroba masla však obnášala 429.838 kg., za ktoré utŕžené bolo 1,153.456 korún. — Roku 1899. pracovalo však v Uhorsku už 145 mliekáreň, ktorým dodávané mlieko od 26.917 kráv, výroba masla obnášala 878 164 kg., ktoré zpeňažené bolo za 5,327.207 korún.

Vláda uhorská však na tom nemá dost. Jej pričí- nením sriaďujú sa ďalšie veľké vzorne zariadené ústredné mliekárne za Dunajom a vláda očakáva, že v najbližšej dobe sa bude v Uhorsku vyrábať 10,000.000 kg. najjem-

*) Pisateľ článku v tomto nemá pravdy. Minister orby dal uhorskú pšenicu preskúmať od cudzozemských znalcov a tí potvr- dili, že uhorská pšenica je práve tak dobrá, jako bola a zistili, že je na celom svete najlepšia.

nejšieho masla, a čo je hlavné: vláda tiež už vyhľadala pre toto množstvo vyrobeného masla na cudzích trhoch odbyť, a to za ceny veľmi slušné.

Tak pracuje sebevedomá a obozretná vláda uhorská.

A u nás? Naše vlády, ani viedenská ani zemská, si nad tým nelámu hlavu, niekoľko zlatých subvencie tomu alebo onomu družstvu mliekárskeho — to je celá činnosť takej prezretedelnej vlády rakúskej.

Hospodárske rady na mesiac apríl.

Koncom februára sme mali teplejšie dni, jako tento mesiac, keď by sme už mali byť v polovici jary. Niekde už dosť hodne orali, niekde ešte nič; bárs je vždy lepšie včiasie odjarovať, no neskoro je ešte nie.

Tento mesiac dokoníme všetku jarnú sejbu, a za tým kukuricu, cukrovú repu a zemiaky sadme; tak po- dobné i repu na krmu.

Kukuricu a repu (burgundiu) na krm sadme do hnojenej zeme. Zemiaky a cukrovú repu ale nesadme do čerstvého hnoja, lebo zhnijú, zemiaky a repa narastie veľká, lež bude mať málo cukrovej šťavy. Na koncoch kukuričného súľka nachodiace sa zrná sú nie síce na sadenie, preto tieto nesadme.

Tento mesiac sejme ďatelinu (trojku, koničinu), lu- cernu, viku a trávy. Dajme pozor zvlášt na semä ďate- linové a trávové, aby nebol v nich povoj a ohnica.

Zápražný statok chovajme dobre, aby v práci nevystal.

Kocom tohoto mesiaca možno že už statok aj na pašu pôjde. Kým by sa statok na spoločný pašienok vyhnal, povinnosťou predstavenstva obce je všetok po- písať, preskúmať, lebo choré hovädó na spoločnú pašu vyhnáť neslobodno. Na vlhké polia nevyháňajme statok, lebo mnoho škody narobí. Dávajme pozor zvlášt pri ovciach, aby sa odrazu nenahltaly zeleného krmu, ale pomaly ich priučajme na trávu, medzi tým vždy dávajme suchý krm.

V kuchynskej zahrade. Sadíme strukoviny, zeleniny, sadíme a sejeme buľovaté a koreňovaté zeleniny. Koncom mesiaca vysadzujeme plánty: kaleráb, kel, karfiol, šalát. Jestli je čas teplý, zasaďme aj ugoroky a tekvice. Keď je veľmi teplo začneme už aj vysadené zeleniny polievať.

V sadoch ovocných. Obrezujeme stromky, čistíme s mochu pne a zvlášt nivočíme hniezda húseníc. Zákon XII-ty z roku 1894. nakladá každému majiteľovi ovoc- nice, aby hniezda húseníc každý rok do konca marca vypustošil, lebo kto to neurobí, spácha priestupok a býva potrestaný. Jak by snáď niekto do konca marca tieto hniezda húseničné ešte nebol vykántril, nech že behom tohoto mesiaca, kým sa ešte stromy nerozpu- kaly, túto prácu učini. Tieto hniezda je veľmi snadno vyhľadať, lebo obyčajne v suchých na strome osta- lých lístkoch sú ľahkou babilžnou zamotané. Iné zas sa nachodia na pni alebo pri starých stromoch medzi rozpukladami kôry. Pri dokonalom preskúmaní stromov najdeme práchnu podobné ako starý dvagrošník veľké

flaky a pod tými drobulinké vajička. Húseničné hniezda oberieme a spálime; — práchnu podobné flaky ale zo stromu do nejakej nádoby zoškrabeme — tak ale, aby ani jedno vajičko na zem nespadlo — a tiež spálime. Zpod stromov všetko listie dobre vyhrabeme a tiež spálime.

Vo včelstve. Žeby včely čím usilovnejšie sa pribraly ku robeniu mlade, okolo 10-ho započneme povzbudzujúce kŕmenie. Keď dva týždne každý deň 1—2 jedáce lyžice rozriedeného medu dáme do jedného kláta, pekný výsledok docielime. Postarajme sa aj o napájadlo, aby včely nechodily na vodu tam, kde ich mnoho kačky alebo žaby pohltú, alebo kde sa ich mnoho zaleje. Zhotovujme aj kunštovné plášte, aby keď bude treba — mali sme pri rukách. Kto mieni včely kupovať, nech sa ponáhľa, lebo neskorej je bieda s prenášaním. Každodenne mladové plášte prekladajme do úlov menej mladových. Koncom mesiaca zasejme pohánkupo pred včelín, aby sme včelám pripravili drobnú pašu.

CHÝRNIK.

Naším ct. čitateľom a priateľom prajeme šťastlivé veľkonočné sviatky!

Príchod jeho veličenstva do Budapešte. Jeho veličenstvo príde do Budapešte na dlhší pobyt 8. alebo 10. mája. Tu prijme hold delegácií a bude prítomný i pri zahájení novej univerzitnej budovy. Počas pobytu kráľovho budú v budínskej palote dvorne obedy, na ktoré pozvú popredných činiteľov verejného života jako cirkevných a svetských hodnostárov.

Deväťstoročné jubiläum uhorskej katolíckej cirkve. V záležitosti zasvätenia 900ročného jubiläuma uhorskej katolíckej cirkve odbyvala sa v Ostrihome porada pod predsedníctvom arcibiskupského námestníka biskupa Jozefa Boltizára, na ktorej zúčastnili sa viacerí poprední členovia ostrihomskej kapitule, jako i početní členovia stoličnej a mestskej inteligencie. Na porade kanonik Franc Maszlaghy predostrel rozvrh slávnosti, jako i uzavretie biskupského sboru, že slávaosť má byť krajinského rázu a odbyvať sa má na dvoch miestach dňa 15. augusta: asice v Ostrihome, kde kráľa sv. Štefana biskup Vojtech pokrstil a v Stolnom Belehrade, v pozdejšom korunovačnom meste uhorských kráľov. Jubiläum sv. koruny pripadá na osobitný deň, na deň sv. Štefana kráľa a odbyvať sa bude v Budapešti. Kanonik sdělil, že na slávnostach v Ostrihome prítomný bude kráľ, pápežský nuncijs, ďalej zastupitelia mocností, členovia vlády, snemovne veľmožov a vyslancov a veľiká časť biskupského sboru. — Porada na to zvolila výkonný výbor, ktorý sa má postarať o prípravu. Do výboru krem cirkevných hodnostárov zvolení boli v rovnom počte i svetskí.

Rumunský kráľovský pár, asi o mesiac na zpiatočnej ceste z Abbazie navštívi kráľa Franca Jozefa vo Viedni.

Sedemdesiatročný kráľ. Jako známo, jeho veličenstvo kráľ dňa 18. augusta t. r. zaplní 70. rok svojho požehnaného života. Z tejto príležitosti vo Viedni robia prípravu ku veľkým slávnostam. Dľa doterajších plánov v predvečer kráľových narodenín bude veľký holdujúci pochod, v ktorom zúčastnia sa všetky viedeňské spolky. Slávnosti usporiada jeden tisícčlenový výbor, ktorý už usilovne robí prípravu. Na pochode mužskí zúčastnia sa v čiernom obleku a s bielym nákrčníkom, ženské však v jasných šatoch. Tie ulice, ktorými pochod tiahnuť má, budú skvele ozdobené zástavami, ratolestami a kobercami.

Dobročinnosť. Kaločský arbibiskup Juraj Császka 60.000 korún daroval na rozšírenie kláštora pre mníšky v Novom Sade. Z tohoto obnosu ku kláštoru postavia mešťanskú školu.

Orleánsky princ v Uhorsku. Prätendent francúzskeho trónu Orleánske knieža Filip, ktorý má za manželku dcéru nášho arcikniežata Jozefa Mariu Dorotu, opustí Anglicko a stále usadí sa v Uhorsku. Jako z Fiume oznamujú, knieža Filip týmto cieľom na jednom pozemku arcikniežata Jozefa vystaví si villu. Jako známo, prätendenti francúzskeho trónu vykázani sú z Francúzska.

Sporiteľna v Nitrianskych Žabokrekách. Sporiteľna v Prievidzi založí v Nitrianskych Žabokrekách sporiteľnu zo základným kapitálom obnášajúcim 160 tisíc korún. Zakladajúca sporiteľna cieľom zaopatrenia tejto istiny vypustila osemsto kusov 200 korunových účastín; z týchto účastín 400 kusov prevzala prievádzka sporiteľna čo zakladateľka a 400 kusov prepustila na verejný odpredaj. Pozostalých 400 účastín je už preznačené a tak základný kapitál novej sporiteľne je už poistený. Utvárajúce valné shromaždenie novej účastinárskej spoločnosti odbyvať sa bude dňa 18. apríla v Nitrianskych Žabokrekách.

Nový farár v Hajuíku. Zvolením Martina Matuskovicha za farára do Zvolena, uprázdnila sa rim. kat. fara v Hajuíku. Jako počut, na túto faru vyhladnutý je Július Sándory, dekan-farár vo Zvolenskej Lupči. Lupčania by nemálo ľutovali odchod svojho farára, ktorý medzi nimi požíva úprimnú úctu a lásku.

Zamrzla. V chotári obce Farkasd v Nitrianskej, v jednom jarku neďaleko t. zv. Kikerského jazera našli tieto dni mrtvolu jednej cigánky, ktorá sa bola vybrala do susednej dediny, ale na zpiatočnej ceste vo veľikej zime a fujavici zamrzla.

Povodeň. Následkom stálych dažďov viac potokov a riek sa tak rozvodnilo, že voda vystúpila z koryta a zaplavila polia. V šopronskej stolici rieka Ikva porúchala viac mostov a mlynov a zaplavila obce Hővej, Vittnyéd, Répezeszemere, Csápord a Jánosfa, kde domy zväčša už vo vode stoja. Hradské cesty voda sobrala a premávka je zastavená. — Rieky Raba a Rábca tiež zalialy mnoho jutár poľa. Morava a potok Malina pretrhly viac násypov a zalialy väčšiu časť mestečka Malacky. Váh a Dunaj tiež stúpa, ale jest nádej, že následkom lepšieho počasia voda klesne bez toho, aby narobila väčšej škody.

Osman baša zomrel. Naši čo starší čitatelia budú sa pomätať na meno Osmana bašu, tureckého generála, ktorý počas rusko-tureckej vojny r. 1877/78 tak víťazne bránil Plevno proti Rusom. Osman baša s 35.000 hláv čítajúcim vojskom za úplných 144 dní bránil Plevno proti obrovskej ruskej presile čítajúcej 70.000 hláv tak vytrvale a hrdinsky, že 50 tisíc ruských a rumunských bojovníkov mŕtvých a ranených padlo pod slabými hradbami Plevna. Turci v krvavom boji utratili 10.000 mŕtvých a 30.000 mužov padlo do ruského zajatia. Hrdinská obrana Plevna vzbudila vo svete veľký obdiv a i sám cár uznal veľkú chrabrosť Osmana bašu tým, že mu po dobytí Plevna sám vrátil odňatý meč a postaral sa o to, aby čo najlepšie nakladali so zajatým tureckým vojskom. Keď sa Osman vrátil po uzavretí pokoja do svojej vlasti, sultán udelil mu titul Ghazi (víťaz) a vymenoval ho za ministra vojny. O niekoľko rokov vzdal sa tohoto úradu, ale vo verejnom živote Turecka zaujímal významné miesto až do svojej smrti, ktorá ho stihla v Caribrade 4. apríla v 68. roku veku. Pochovali ho za veľkej slávnosti v mešeti Mohamedovej v Caribrade.

Pápežské konsistorium. Jako z Rímu oznamujú, deň zasadania pápežského konsistoria, ktorý už bol viackrát odročený, konečne ustáli na deň 12. mája. Ku pápežskému konsistoriu robia sa vo Vatikáne veľké prípravy, lebo pred zasadnutím tejto rady kardinálov viacerých poslal za blahoslavených už vyhlásených pápež Lev XIII. vyhlási za svätých.

Zárobok pre diurnistov. Minister pravosúdia nariadil správcom pod jeho správou patriacich úradov, že aby takí diurnisti, ktorí denne viac než dvadsať strán spíšu, za každú ďalšiu stranu dostali osobitnú odmenu 10 balierov. Ku manipulačným úradom pridelení diurnisti už po pätnástej strane za každú ďalšiu stranu dostanú osobitný honorár.

Rehabilitovaný plukovník lekár. Pred dvoma rokami boli sme sdělili, že v Temešvári istého Hornunga a dr Júliusa Raaba plukovníka lekára dali do vyšetrovacieho väzenia, lebo že pri assentirkach za peniaze oslobodzovali vojvodinných od vojanskej služby. Nedávno Hornunga civilné súdy oslobodily zpod obžaloby a teraz vojenský súd úplne oslobodil aj dr Raaba, ktorý dostal späť svoje lekárske postavenie pri vojsku.

Obkradli Egana. Eduard Egan, známy vládny komissár vedúci akciu v záujme polepšenia osudu Rusínov pred mesiacom dostal 8000 korún od štátu na podporu Rusínov. Egan dal tieto peniaze ukrýť hostinskému v Munkáči, u ktorého bol nocoval, ale rano keď sa prebudili, hostinský videl, že ho v noci ktosi o tie peniaze ozbíjal. O niekoľko dní tašku, v ktorej bolo tých 8000 korún, našli už vyprázdnenú pri rieke Latorce, ale zlodejom nemohli prísť na stopu. Teraz konečne policajnému kapitánovi Bélovi Fazekasovi po dlhom pátraní podarilo sa opovážlivých zlodejov chytiť v osobe dvoch munkáckych židov: Wolfa Morgensterna a Chaima Jakuba Weisza. Obúch vtákov polícia odovzdala už súdu.

Púť uhorských katolíkov do Rímu. Opätovne oznamujeme, že púť uhorských katolíkov do Ríma pohne sa z Budapešti z južného nádražia dňa 24. apríla. Pútnikov povedie sám knieža-primas kardinál Klaudius Vaszary s desiatimi biskupmi. Na púti zúčastniť sa môžu i ženské. Medzi prihlásivšími sú všetky vrstvy spoločenské. Päťdňový pobyt v Ríme s celým zaopatrením a železnica ta i nazpät (cestovať sa bude len po železnici) stojí I. trieda 130, II. trieda 96 a III. trieda 60 zlatých. Prihlasy do 20. apríla prijíma riaditeľský výbor (Budapešť, kristinavárosi plébánia-épület). Pre slovenských pútnikov postarano je v Ríme aj o slovenských kazateľov.

Útok na dediča anglického trónu. Minule sdělili sme, že v Bruseli na železničnom nádraží jeden 16ročný chlapčisko chcel zastreliť dediča anglického trónu, útok sa mu ale nezdaril. Chlapčisko, ktorý sa menuje Sipido, chytili hneď a zavedené vyšetrovanie objavilo, že usnovanie celého útoku je dieľom ľahkomyselnosti dvoch chlapcov. Sipido totiž raz shováral sa so svojim kamarátom Mertom, ktorý je tiež v tom veku a do reči prišli vraždy. Sipido nadhodil, že anglický princ by zaslúžil smrť pre Búrov. Meert, ktorého už tiež chytili, na to uštipačne poznamenal, že Sipido veľmi smelo hovorí, ale preto by sa to neopovážal vykonať. Sipido hneď navrhol Meretovi stávkou o 5 frankov, že on zastrelí princea. Meert držal to celé za žart a preto mu ešte nabídnul aj svoj revolver napredaj za tri franky. Sipido kúpil revolver a o dva dni spáchal útok. Nezralí chlapčiskovia sedia už vo väzení.

Koľko vína urodilo sa r. 1899 v Európe? Dľa najnovších výkazov minulého roku urodilo sa vo Francúzsku 48 millionov hektolitrov vína, v Taliansku 29 millionov, v Španielsku 22 millionov, v Rumunsku 6 millionov, v Rakúsku 2 milliony a v Uhorsku jeden millionov hektolitrov vína.

Úskoci. Traja malí druhoklasníci jedného budapeštianskeho gymnásiuma doniesli teraz na veľkonočné sviatky zlé vysvedčenia a v strachu pred výpraskom od otcov usniesli sa, že pôjdu Búrom na pomoc. Tajne opustili rodičovský dom majúce všetkého spolu deväť korún a jednu flóbertovu pištoľ. Ustarostení rodičia malých žiakov oznámili prípad policii, ktorá nových priateľov Búrov vo Vácove chytila a rodičom späť doviedla. Bitku, ktorú chceli zakúsiť na bojišti, zakúsili vraj doma.

Koľko ľudí sa do roka zavraždí? Dľa výpočtu anglického štatistika Williama Matthews a vlastnou rukou usmrtí sa do roka na celom svete 189.000 zúfalcov a nešťastníkov. Z tohoto počtu skončí život svoj 60.000 osôb zastrelením, 40.000 obesením, 30.000 otrávením, 20.000 utopením, 10.000 pod kolesami vlaku, 8000 si podreže hrdlo alebo žily, 7000 rozpára si brucho alebo si vrazí nôž do prs, 6000 umiera skočením s výšky, 8000 rôznymi inakšími spôsobami, ako: prehltnutím ostrých predmetov, roztrhaním pomocou dynamitu a opálením. Najviac prípadov samovraždy udáva sa v júni, najmenej v novembri, najčastejšie sa ľudia vraždia v prvých dňoch mesiaca.

Zblaznel pre Búrov. Karol Morawitz 17ročný učenpekársky v Erbreichsdorfe, keď vypukla vojna anglickobúrska chcel odísť Búrom na pomoc, ale nemajúce groší na cestu zostal doma. Od tých čias vždy sa oduševňoval za Búrov a keď teraz časopisy priniesly zprávu o smrti generála Jouberta, úbohý mladík zblaznel od žiaľu, že Joubert zomrel.

Defraudant samovrahom. Vo Viedni sa zastrelil Ján Hódl, pokladník veľkej firmy „Filip Haas a Synovia,“ ktorá s kobercami kupčí. Hódl, ktorý skoro 30 rokov stál v službe firmy a požíval neohrančenú dôveru svojich predstavených, jako z preskúmania knih vysvitlo, defraudoval 140.000—160.000 korún.

Železničné nešťastie. Veľké železničné nešťastie udalo sa na železničnej drábe Trnava—Kuty. Dňa 9. t. m. popoludní o 4. hodine medzi Senicou a Királymajorom lokomotíva a jeden vozeň II. triedy osobného vlaku srútily sa s podmytého mostu do vody šesť metrov hlbokoj. Vo vozni sediaci ratovali sa, ale kurič zahynul.

Pôvod návštevenky. Pravlasťou návštevenky (visitkarty) je Čína, kde návštevenky dľa udania učencov začali upotrebovať asi pred 5000 rokami. Číňanci písali si mená a postavenie na cedulky papierovej podoby a i terajší synovia „nebeskej ríše“ upotrebovávajú obrovské papierové návštevenky, ktoré sú tým väčšie, čím väčšie miesto alebo hodnosť ich majiteľ zaujíma. Hovorí sa, že visitku udomácnil i v Europe jeden Číňan. Jeden čínsky mandarín v sedemnástom stolerí cestoval po Europe a navštívil aj Paríž, čo vtedy bolo veľkou zriedkavosťou. Meno mandarínovo pozostávalo z dvadsiatich slabík, ktoré Francúzi neboli vstave vyriešiť. Nikto nevedel za ním vypovedať to meno a tým menej držať si ho v pamäti. Vtedy napadlo mandarínovi dať si meno latinskými písmenami vytlačíť na papier. Francúzi sa hneď presvedčili o praktičnosti týchto kariet s menom, začali mandarína v tomto napodobňovať a dnes sú návštevenky rozšírené vo všetkých čiastkach sveta.

K U O B R Á Z K U .

Kolkáreň.

Nastalo jaro a s ním tisícere radosti pre deti. Lobta, purga, gombík, čiga sú teraz v práci. Budúci občania prezradzujú svoju životaschopnosť vo vynalezaní nových hier i keď to bude stáť nejednu susedu sklennú tablu v okne. O vynalezavosti malých šuhajov svedčí i náš obrázok. Videli, jako sa v nedeľu popoludní hrali v kolky v zahrade obecnej krčmy. Pozdalo sa im to, radi by sa boli zahráli tiež, ale nemajú ta ešte prístupu. Pohli rozumom. Žabyklámi ostrúhali si niekoľko polienok v podobe kolkov nakoľko sa im to vôbec dalo a tvrdé plstené lobty byly im guľami. Za kolkáreň vybliadli si chudník v zahrade a ich radosť bola úplná. Aj sa rozdelili po traja vo dva tábory, tak ako to videli na opravdovej kolkárni, len ohľadom názvu hry neboli na čistom. Jeden hovoril že je to pukspartia, druhí že krukspartia a ko-

nečne jeden podvracajúce ostatných tvrdil, že je to kričpartia, lebo že vtedy na kolkárni v hostinci najviac kričali. To všetko však mladých hráčov nebatilo v dobrej zábave a s radosťou cvičili sa v rovných „šúboch“, aby niekdy, keď vyrastú, i oni mohli rúcať „všetkých deväť.“ Budú že to za „šajberi“ keď sa nž teraz cvičia, lebo za mladi sa trň ostri.

K O B V E S E L E N I U .

Nedorozumenie.

Kuchárka: „Už toľkoráz som si myslela, že načo sa len toľko tých daní spotrebuje?!

Pani: „Nuž na všeličo! — Ale najviac z toho zožiera vojsko!“

Kuchárka (šťastná milienka jedného dragóna): „To som si i tak myslela!“

Vie to len z počntia.

Cudzinec: „Vo vašej dedine má byť znamenitá pitná voda?“

Obyvatel: „Áno, áno, tiež som už o tom počul hovoriť!“

Cena potravných článkov.

Budapešť, 11. apríla.

V budapeštianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 108, zadok 120, polievková 140, jazyk 138, obličky, ľadviny 188, čistené 380 halierov za 1 klg. — *Barančina:* predok 200, zadok 240 hlov. — *Teľčina:* predok 100, zadok 108, stehno 180 hlov za 1 klg. — *Bravčovina:* 112, stehno a lopatka 120 hlov za 1 klg. — *Sunka:* pražská 180, surová 140 hlov za 1 klg. pri kúpe najmenej 5 klgrov.

Masť: Sviňská 112 hlov, loj 108 hlov, slanina ku roztopeniu 110 hlov a husacia masť 220 hlov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 160, sliepku 180, kohúta 220 hlov. Za jednu tučenú kačku 240, za tučenú hus 700 hlov. — *Očistená drúbež:* kura 140, sliepka 160, kapúň 260 hlov, tohoročná hus 10 kor. (za jeden klg. tučenej husy 134 hlov), morka za kilo 144 hlov, a kačka za kus 280 hlov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 6 kusov za 40 hlov, menšie 43 kusov za 2 koruny, ku čaju 6 kusov za 40 hlov.

Ryby: Kapor 200, sumec 180, štika 110, zubáč 240, jesater 400, okuň 240 hlov za klg. Raky: kus za 12 hlov.

Rozličnosti: Maslo gazdovské 200, ku čaju 260 hlov za 1 klg. Tvaroh 46 hlov za kilo. — Smotana 56 hlov za liter. — Pár holubov 160 hlov, divá hus —, divá kačka —, jarabica — hlov za kus. — Zajac za kus — kor. — hlov. — 1 klg. divej svine 80 hlov, celé stehno srny 8 kor. — Zemiaky nové 36 hlov za klg.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo: 0	1	2	3	4	5
kor. 27.00	25.60	24.20	23.00	22.00	21.00
číslo. 6	7	7½	8		
kor. 19.80	18.00	14.50	11.00		

Pšeničné otruby drobné po kor. 9.20, hrabé po 9.20.

Zeleniny: Zemiaky ružiaky kor. 2.80—3.60, žlté

kor. 4.00—4.20, rožky kor. 7.00—7.20, biele kor. 2.80—3.00 za metr. cent *Kapusta* (v hlávkach) za kus 30 hl. kor. — *Cibula* kor. 5.00—8.40 m. c. *Zeler* 100 kusov — — *Nové uhorky*: za kus 110 halierov.

Strova: *Hrach* nový liter 220 hal., čistený starý 20—30 hal za liter. *Sošovica*: domáca 16—24 za klgr. *Riža* 20 hlov za kilo. *Zelená fazuľa nová* 5 kor. za klgr.

Chlieb: miestny od pekára biely 26—30 hlov, čierny 20—22 hlov za kilogrammu.

»Sohr Sväto-Antonská« fabrika na strieborno-ocelové kosy, ktorej jediný a výhradný rozosielaťel a predavateľ je

Pán **JOSEF SOHR**
v meste **Szill** (Somogym.)

ktorý aj vlani na londýnskej výstave zlatou medajlou a čestným diplomom bol vyznačený.

100 korún vyplatiť tomu, kto vie preukázať »Sohr Sväto-Antonskú« kosu z ktorej inej fabriky,

200 korún vyplatiť tomu, kto z medzi 100 »Sohr Sväto-Antonských« vie preukázať päť zlých kôš.

Ochranná známka

Kto úplne spoľahlivú, dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od vyšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý ona hockomu na žiadosť zdarma a vyplatene zašle.

➔ Každý nech si žiada cenník na dopisnici. ➔

Zimné mesiace sú najpríhodnejšie objednávaťov shromažďovať. — Shromažďiteľom výhody! — Viac tisíc poďakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k opozreniu. — Svedomitá výsluha. — Úplná záruka! (15—10.)

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 12. apríla.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 50 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.	Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.
		od	do						
Pšenica banátska	75—81	7.40	8.15	Štátny dlh. (Za každých 100 korún)			Prvá uhor. poisť. spol.	5375.—	5125.—
pešťianska	75—81	7.35	8.20	Uhorská zlatá renta 4%	97.30	97.80	Pešť. uh. kupec. b.	2735.—	2745.—
stoľnobebrádska	75—81	7.55	8.85	korunová renta 4%	93.80	94.20	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	15990.—	16.20*
Kaš (šito)	70—72	6.30	6.70	Uhorské regálové úpisý 4½%	98.13	98.05	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	636.00	6.8.00
Jačmeň na krm.	60—62	5.99	6.09	premióvé úpisý	164.00	165.00	Záložné listy.		
na páľku	63—64	5.60	5.80	Uhorská tisasko-segedínska po- šička 4%	139.50	140.50	Uhorského pozem. úverového ústavu 4½%	93.00	93.75
na várku	64—66	—	—	Uhorská šel. pošička 4½%, v sl. vyvážkové úpisý 4½%	101.00	102.00	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4½%	99.00	100.00
Ovos	59—41	5.00	5.45	Spoločná pošička v beš. penia- soch 4½%	99.25	99.75	Uh. úver. ústava s premiou 4%	119.00	120.00
Kukurica	—	5.40	5.55	Žreby.			Peniaze.		
proso	—	5.00	5.50	Spolku „Jó gáiv“	6.25	6.75	Cisársky dukát	11.40	11.48
Repica	—	12.50	13.05	Uhorského „Červeného kríža“	19.50	20.50	Dvadsať-frankovník	19.26	19.36
Dateľinové semá, luc.	—	30.—	46.00	Rakúskeho	42.00	43.00	Nemecká ríšska marka	118.55	118.85
Svinská masť pešťianska	—	57.00	58.00	Basilika	12.25	13.25	Striebro	—	—
vídička	—	—	—						

Tlačou cis. a kráľ. dvornej kníhtlačiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.